

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/704/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4614209010
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2015:4614209010.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a sudkýň JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Soni Vackovej, v právnej veci navrhovateľa: D. P., nar. XX. XX. XXXX, bydlisko J., F. XXX/X, proti odporcovi: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpenému: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Bratislava, Kubániho 16, v mene ktorej vykonáva advokáciu ako konateľka advokátka JUDr. Andrea Cviková, IČO: 47 233 516, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany z 22. apríla 2015 pod č. k. 6C/223/2014-63, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd zrušil Rozhodcovský rozsudok vydaný Stálym rozhodcovským súdom Victoria, rozhodcovský súd v Žiline, so sídlom Vojtecha Tvrdého 793/21, Žilina pred rozhodcom JUDr. Luciou Pohančénikovou, sp. zn. RK-PC-1019/14-LP zo dňa 08. 09. 2014. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal. Odporcu zaviazal zaplatiť súdny poplatok za návrh v sume 331,50 eura na účet súdu, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V dôvodoch písomného rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ sa podanou žalobou domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodu neznalosti a podpisu nevýhodnej zmluvy, na základe ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 1.500 eur. Na základe vykonaného dokazovania zistil, že predmetom konania je rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu - Victoria pod sp.zn. RK-PC-1019/14- LP, ktorým bola navrhovateľovi uložená povinnosť zaplatiť odporcovi do troch dní od právoplatnosti rozhodcovského rozsudku sumu 2.809,49 eura, zmluvnú pokutu vo výške 0,04 % denne, úrok z omeškania vo výške 1,15 % ročne zo sumy 80,37 eura od 20. 07. 2013 do 21. 07. 2013, zo sumy 80,37 eura od 20. 09. 2013 do 15. 10. 2013, zo sumy 79,86 eura od 20. 10. 2013 do 06. 11. 2013, zo sumy 78,92 eura od 20. 11. 2013 do 19. 01. 2014, zo sumy 80,37 eura od 20. 12. 2013 do 19. 01. 2014, zo sumy 78,25 eura od 20. 01. 2014 do 26. 02. 2014, zo sumy 80,37 eura od 20. 01. 2014 do 26. 02. 2014, zo sumy 77,58 eura od 27. 02. 2014 do 18. 03. 2014, zo sumy 80,37 eura od 20. 02. 2014 do 18. 03. 2014, zo sumy 76,91 eura od 19. 03. 2014 do zaplatenia, zo sumy 80,37 eura od 20. 03. 2014 do zaplatenia, zo sumy 80,37 eura od 20. 04. 2014 do zaplatenia, zo sumy 80,37 eura od 20. 05. 2014 do zaplatenia, zo sumy 2.491,47 eura od 26. 05. 2014 do zaplatenia, a to až do dňa, kedy táto zmluvná pokuta spolu s týmto úrokom z omeškania dosiahne celkovú sumu 1.500 eur, pričom odo dňa nasledujúceho po dni dosiahnutia tejto sumy bol povinný zaplatiť odporcovi iba úrok z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 2.809,49 eura do zaplatenia. Ďalej bol povinný zaplatiť poplatok za rozhodcovské konanie vo výške 31,80 eura a trovy právneho zastúpenia vo výške 429,30 eura. Zo zmluvy o revolvingovom úvere č. 800056304 zo dňa 24. 05. 2013 zistil, že navrhovateľovi bol poskytnutý úver (úverový limit) v sume 1.500 eur, ktorý sa

zaviazal zaplatiť v 42-och mesačných splátkach po 80,37 eura, celková čiastka, ktorú musí dlžník vrátiť, je 3.375,54 eura, RPMN za úver - 65,29 %, ročná úroková sadzba úveru 70,01 %, priemerná RPMN 48,52 %. V článkoch Zmluvných dojednaní Zmluvy o revolvingovom úvere veriteľ upravil viaceré sankcie, ktoré by dlžník mal uhradiť v prípade porušenia zmluvy. Podľa Rozhodcovskej zmluvy č. 8100056304 zo dňa 24. 05. 2013 sa zmluvné strany dohodli, že akékoľvek spory, nezrovnalosti alebo nároky medzi zmluvnými stranami vyplývajúce alebo súvisiace s ustanoveniami zmluvy, s porušením, ukončením, či neplatnosťou zmluvy (ďalej len spory) budú riešené cestou príslušného súdu v súdnom konaní alebo pred rozhodcom pred niektorými z nasledujúcich stálych rozhodcovských súdov v rozhodcovskom konaní, pričom výber z dvoch alternatív riešenia sporov spočíva na žalobcovi. V ďalšej časti poukázal na ustanovenia § 40 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z.z., § 41 ods. 1, § 43 ods.1, 2 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, § 2 ods. 1, 2, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 52, § 53 ods. 1, 2, 3, 4, 5, 6, § 54 ods. 1, § 3, § 39 Občianskeho zákonníka. Rozhodcovský rozsudok, úverovú zmluvu, rozhodcovskú doložku preskúmal podľa § 40 a nasl. zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. Vzhľadom na povahu účastníkov právny vzťah posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu, na právne posúdenie ktorej sa prednostne aplikujú ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 Občianskeho zákonníka). Ďalej uviedol, že rozhodcovská zmluva zo dňa 24. 03. 2013, z ktorej rozhodcovský súd odvodil svoju právomoc rozhodnúť spor účastníkov, znemožňuje voľbu spotrebiteľa - v tomto konaní navrhovateľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak podá žalobu dodávateľ - v tomto konaní odporca. Ak aj rozhodcovská zmluva dáva na výber medzi štátnym a rozhodcovským súdom, ale pre prípad vyvolania rozhodcovského konania dodávateľom sa musí spotrebiteľ podrobiť rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovskú zmluvu je treba preto vykladať ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je v zmysle ustanovenia § 39 OZ absolútne neplatným právnym úkonom. Ďalej je nepochybné, že rozhodcovskú zmluvu si navrhovateľ D. P. osobitne nevyjednal, bola veriteľom vopred pripravená a dlžník ju nemal možnosť ako zmeniť alebo ovplyvniť jej obsah (mohol zmluvu len ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť všetkým podmienkam). Len veľmi ťažko pritom možno predpokladať, že si dlžník bol vedomý všetkých dôsledkov, ktoré so sebou dojednanie rozhodcovskej zmluvy nesie. Preto rozhodcovskú zmluvu posúdil vzhľadom na všetky uvedené dôvody za neprijateľnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy. Rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom je rozhodcovský rozsudok, teda vychádza z neprijateľnej zmluvnej podmienky - neprijateľnej rozhodcovskej zmluvy. Ďalej uviedol, že zmluva o revolvingovom úvere obsahuje neprimerané zmluvné podmienky, že navrhovateľ mal celkovo zaplatiť 3.375,54 eura, čo je viac ako 100 %-né navýšenie. Navrhovateľovi nebola poskytnutá celková suma 1.500 eur, v skutočnosti mu bola poskytnutá suma 1.284,25 eura, vopred mu bola strhnutá čiastka 215,75 eura ako odplata navrhovateľovi za poskytnutie úveru. Poukázal ďalej na nezrovnalosti rozhodcovského rozsudku v dôvodoch jeho rozhodnutia, výšku RPMN, ročnú úrokovú sadzbu, zmluvnú pokutu, na základe ktorých zistil, že rozhodcovský rozsudok zaväzuje navrhovateľa na plnenie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi a nároky odporcu vychádzajú z neprijateľných zmluvných podmienok obchádzajúcimi právne normy spotrebiteľského práva. Na rozhodcovskú zmluvu ako neprijateľnú podmienku je potrebné aplikovať § 53 ods. 5 OZ, z ktorého vyplýva, že rozhodcovská doložka, resp. zmluva ako neprijateľná podmienka je neplatná, a preto na základe takejto rozhodcovskej zmluvy (doložky) rozhodcovský súd nemal ani právomoc rozhodovať spor účastníkov konania a vydať predmetný rozsudok. O náhrade trov konania rozhodol podľa §-u 142 ods. 1 OSP a navrhovateľovi, ktorý bol v konaní úspešný, nepriznal právo na náhradu trov konania, nakoľko mu v tomto konaní žiadne trovy nevznikli. Odporcu podľa §-u 1 ods. 2 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších zmien a položky 3 c) Sadzobníka súdnych poplatkov zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh v sume 331,50 eura, nakoľko je navrhovateľ v tomto konaní oslobodený od súdnych poplatkov.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie odporca, domáhajúc sa zmeny napadnutého rozsudku a zamietnutia žaloby. Odvolanie podal z dôvodu ust. § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 211 ods. 1 písm. f/, h/ OSP, § 205 ods. 2 písm. b/, d/, f/ OSP. Namietal, že súd prvého stupňa vychádzal z nesprávneho výkladu ust. § 53 ods. 4 písm. r/ OZ. Nestotožnil sa s názorom prvostupňového rozsudku o neplatnosti rozhodcovskej zmluvy a konštatovaním, že rozhodcovská zmluva mala byť neprijateľnou podmienkou. Uviedol, že navrhovateľ podpísal rozhodcovskú zmluvu, mal možnosť od nej odstúpiť, čo v stanovenej lehote neurobil. Je nesporné, že vlastným úkonom mohol ovplyvniť existenciu rozhodcovskej zmluvy a obsah vzájomný vzťahu s ním. Rozhodcovská zmluva spĺňa charakter individuálneho ustanovenia a nemôže byť preto neprijateľnou podmienkou. Ak by navrhovateľ odmietol uzavretie rozhodcovskej zmluvy, na vznik samotnej zmluvy o revolvingovom úvere by to nemalo žiadny vplyv. Rozhodcovská zmluva je samostatná, od hlavného vzťahu nezávislá. Preto si neuplatnil

žiadny nárok, ktorý by nebol právnym predpisom dovolený. Žaloba a príslušné zmluvné dojednania sú v súlade so zákonom a rovnako aj tam uvedené nároky. Rozhodcovský rozsudok nie je v rozpore so žiadnym zákonom.

Navrhovateľ vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že rozsudok považuje za správny a žiadal ho potvrdiť.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) po zistení, že odvolanie bolo podané účastníkom konania v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 201, § 204 ods. 1 OSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP), skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa, pretože odvolací súd nezistil výnimky ustanovenia § 213 ods. 2-7 (§ 213 ods. 1 OSP), prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 214 ods. 2 OSP, § 156 ods. 3 OSP) a dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav veci, vyvodil z neho správny právny záver. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1, 2 OSP, odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípade doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ustanovenie § 219 ods. 2 OSP zakotvuje koncepciu zjednodušeného rozhodnutia odvolacieho súdu. Ak má odvolací súd za to, že prvostupňový súd nielen vecne správne rozhodol, ale v odôvodnení sa správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením, nemusí vyhotovovať štandardné rozhodnutie podľa § 157 ods. 2, ale obmedzí sa len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd zároveň môže doplniť ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozhodnutia. Právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako neoddeliteľnej súčasť práva na spravodlivý súdny proces neznamená povinnosť súdu dať odpoveď na všetky argumenty účastníka, ale len na argumenty zásadného významu, t. j. pre vec rozhodujúce.

Odvolací súd v zmysle § 212 OSP viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa, nakoľko bola jeho argumentácia vecne správna, objektívna, presvedčivá a v neposlednom rade v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu SR.

Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré účastník môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmavacej činnosti odvolacieho súdu. Ustanovenie § 212 ods. 2 OSP vymedzuje výnimky, kedy odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania. Ide o výnimky len vo vzťahu k rozsahu podaného odvolania, pričom dôvodmi podaného odvolania je odvolací súd viazaný vždy. Na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliadne odvolací súd len vtedy, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. To znamená, že pokiaľ sa v konaní pred súdom prvého stupňa síce vyskytli vady, ale ktoré nemali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, potom odvolací súd na tieto vady neprihliadne.

Podľa § 372w zákona č. 99/1963 Zb. spory o neplatnosť spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy a o zrušenie rozhodcovského rozsudku v spore spĺňajúcom podmienky podľa osobitného predpisu, o ktorých sa začalo konať na súde a ktoré sa do 1. januára 2015 právoplatne neskončili, prerokujú a dokončia súdy príslušné na konanie podľa doterajších predpisov.

Podľa § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o rozhodcovskom konaní“) účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak a/ rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3), b/ rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní, c/ jeden z účastníkov rozhodcovského

konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy, d/ sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal, e/ účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené, f/ sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť, g/ bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17), h/ sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, 14/ alebo i/ bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený, j/ pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 4 ods. 1, 2 Zákona o rozhodcovskom konaní č. 244/2002 Z.z. rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli.

Podľa § 73 ods. 3 zákona č. 355/2014 Z.z. (zákon o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní) rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia.

Podľa § 45 ods. 1 písm. e/, i/, j/ zákona č. 335/2014 Z.z. účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou proti druhému účastníkovi na súde domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku, ak
e/ spotrebiteľská rozhodcovská zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 3 alebo je tu iný dôvod neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy
i/ stály rozhodcovský súd rozhodol v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných predpisov na ochranu práv spotrebiteľa, a toto porušenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu
j/ rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka spotrebiteľského rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je svojou povahou objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom.

Od 01. 01. 2015 bol prijatý nový zákon č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý v § 73 ods. 1, 3 (prechodné ustanovenia) stanovil, že ak nie je ustanovené inak, ustanovenia tohto zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa použijú aj na rozhodcovské konania, ktorých predmetom je spotrebiteľský spor začatý pred 1. januárom 2015. Právne účinky úkonov, ktoré boli urobené v rozhodcovskom konaní začatom pred 1. januárom 2015, zostávajú zachované. Rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia. Z uvedeného vyplýva, že konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku neskončené do 31. 12. 2014 sa nedokončia podľa zákona č. 244/2002 Z.z., ale sa dokončia podľa nového špeciálneho zákona č. 335/2015Z.z. a iba rozhodcovskú zmluvu bude súd posudzovať podľa predpisov účinných v čase jej uzavretia.

Prvostupňový súd svojím rozsudkom zrušil rozhodcovský rozsudok, keď dospel k záveru, že rozhodcovská zmluva je neprijateľnou podmienkou spotrebiteľskej zmluvy, boli porušené všeobecne záväzné právne prepisy na ochranu spotrebiteľa.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a vec správne posúdil po právnej stránke, pričom svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, ako mu to ukladá ust. § 157 ods. 2 OSP. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím súdu prvého stupňa, ako aj s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku.

Na zdôraznenie správnosti odvolací súd, vzhľadom aj na ďalšie námietky odvolateľa uvádza, že v ustanovení § 47 Zákona o rozhodcovskom konaní č. 335/2014 Z. z. je upravený ďalší postup súdu v prípade, že rozhodne o zrušení rozhodcovského rozsudku. Rozhodcovská zmluva sa tak stáva bezpredmetnou a vec bude prejednaná a rozhodnutá v občianskom súdnom konaní, v rámci ktorého

bude povinnosťou súdu prvého stupňa podrobiť zmluvné podmienky obsiahnuté v spotrebiteľskej zmluve tzv. súdnej kontrole a to v zmysle, či tieto nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech navrhovateľa ako spotrebiteľa.

Zásadnou právnou otázkou v predmetnej veci je otázka, či Rozhodcovská zmluva k úveru 8100056304 zo dňa 24. 05. 2013, na základe ktorej rozhodcovský súd založil svoju právomoc, je platná. V zmluve sa účastníci vzťahu dohodli, že akékoľvek spory, nezrovnalosti, alebo nároky medzi zmluvnými stranami, vyplývajúce alebo súvisiace s ustanoveniami Zmluvy o revolvingovom úvere, s porušením, ukončením, či neplatnosťou Zmluvy o revolvingovom úvere budú riešené cestou príslušného súdu v súdnom konaní alebo v rozhodcovskom konaní pred niektorým z nasledujúcich stálych rozhodcovských súdov, podľa rokovacieho poriadku týchto stálych rozhodcovských súdov:

- Slovenský arbitrážny súd zriadený Slovak Arbitration court s.r.o, so sídlom Krížna 56, Bratislava,
- Victoria rozhodcovský súd v Banskej Bystrici, zriadený pri Victoria legal arbiter s.r.o., so sídlom Zvolenská cesta 37, Banská Bystrica.

Výber rozhodcovského súdu, ktorý je oprávnený vec prejednať a rozhodnúť, spočíva na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh.

Podľa dojednanej Rozhodcovskej zmluvy, spory môžu byť riešené aj v súdnom konaní, avšak výber jednej z alternatív riešenia sporov spočíva na navrhovateľovi. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom prvostupňového súdu, že ak jedna z alternatív riešenia sporov spočíva na navrhovateľovi, spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto Rozhodcovskej zmluvy začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ je nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula, alebo dodávateľ svojim konaním. Spotrebiteľ má byť chránený pred oboma. Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľsko-právnej ochrany pred štandardnými zmluvami.

Ustanovenie § 53 ods. 4 OZ je svojim obsahom najbližšie problémovej Rozhodcovskej zmluve. Uvedené ustanovenie sa má vykladať z pohľadu spotrebiteľa a jeho ochrany a nie z pohľadu dodávateľa. Ak by dodávateľ inicioval konanie na rozhodcovskom súde, je klauzula neprijateľná, ak nie je alternatíva daná pre spotrebiteľa, aby rozhodcovské konanie zastavil, alebo odsunul. Spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej zmluvy, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle citovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú. Pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú zmluvu, možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva - pre neho transparentný štátny súd. Odvolací súd pritom nepochybuje o tom, že spotrebiteľ, ktorý sa rozhodne osobitne individuálne vyjednať rozhodcovskú zmluvu, by aj reálne rozhodcovské konanie využil, pretože inak by jeho individuálne vyjednanie nedávalo zmysel. Je na úvahu, či spotrebiteľa by napadla myšlienka namietat neprijateľnosť rozhodcovskej zmluvy. Tu je nutné objektívne posúdenie rozhodcovskej zmluvy a nie je rozhodujúca vôľa účastníka zmluvného vzťahu a v tomto zmysle ani jeho aktivita. Neprijateľná rozhodcovská doložka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 OZ) a je povinnosťou nielen súdu, ale rozhodcu z tohto právneho posúdenia vyvodit' všetky právne dôsledky, a poskytnúť náležitú ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Neuniklo pozornosti odvolaciemu súdu, že rozhodca iba zriedkavo pristupuje k posúdeniu platného založenia vlastnej právomoci, resp. túto iba formalisticky skonštatuje ako danú. Aj toto konanie je právom nerešpektovania práv spotrebiteľov a absencia nestrannosti a nezaujatosti rozhodcu. Akceptovateľnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských veciach je treba zvoliť osobitným vyjednaním a nie nanútením arbitráže spotrebiteľovi. Na individuálne dojednanie je však potrebné rešpektovať a zachovať proces tvorby zmluvy ustanovený v Občianskom zákonníku. Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení ani vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste papiera. Zbavenie sa zodpovednosti za nekalú obchodnú prax pri nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok argumentáciou, že spotrebiteľ mal byť bdely, odvolací súd neprijíma a odsudzuje ho ako konanie hraničiace so zlým úmyslom v

zmluvných vzťahoch. Je neakceptovateľné, aby porušovateľ práva presúval zodpovednosť na slabšieho a je vylúčené, aby za takýchto okolností súd akceptoval rozhodcovskú zmluvu.

Evidentne je možné konštatovať, že ide o vopred dodávateľom naformulované zmluvné klauzuly, a je zrejmé, že spotrebiteľ nemôže takúto formulárovú zmluvu meniť. Na strane odporcu je dôkazné bremeno preukázať, že spotrebiteľ - navrhovateľ si individuálne vyjednal rozhodcovské konanie. V tomto smere neboli doložené žiadne relevantné listinné dôkazy, podporujúce záver o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy. Nie navrhovateľ má dokázať, že nedošlo k individuálnemu vyjednaniu, ale odporcu zaťažovalo dôkazné bremeno túto situáciu preukázať. Ak by si navrhovateľ individuálne vyjednal rozhodcovskú zmluvu, potom by muselo platiť, že si individuálne vyjednal aj podmienky arbitráže. Odporca si dôkazné bremeno o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej doložky nesplnil. Ak spotrebiteľ mal vyjednať na základe rozhodcovskej zmluvy súkromný proces, mal by nepochybne tieto pravidlá poznať. V spise však nie sú o tom žiadne dôkazy.

Odvolací súd sa preto nestotožnil s tým, že rozhodcovská zmluva bola medzi účastníkmi konania individuálne dojednaná. Odporca s odbornou starostlivosťou musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky a má poznať aj dôsledky ich používania.

Ustanovenie § 48 Občianskeho zákonníka umožňuje účastníkovi konania odstúpiť od zmluvy, ak je to v zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od počiatku zrušuje. Základnou podmienkou odstúpenia od zmluvy je platnosť uzavretej zmluvy. V spotrebiteľských sporoch je súd povinný ex offo skúmať platnosť rozhodcovskej zmluvy. Pokiaľ dospeje k záveru, že rozhodcovská zmluva je v rozpore so zákonom a spĺňa podmienky neprijateľnej zmluvnej podmienky (§ 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka), vyvoláva v zmysle odseku 5 citovaného ustanovenia neplatnosť zmluvy a to neplatnosť absolútnu. Preto navrhovatelia nemohli odstúpiť od neplatného právneho úkonu, ktorý nikdy nenastal. Odvolací súd preto tento odvolací dôvod odporcu nepovažoval za dôvodný.

Keďže odvolací súd zhodne ako súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku ustálil, že k zrušeniu rozhodcovského rozsudku došlo z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, ďalšie námietky odporcu, týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia veci, považoval za bezpredmetné.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a v časti náhrady trov konania ako vecne správny s poukazom aj na dôvody uvedené v napadnutom rozhodnutí súdu prvého stupňa v zmysle § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP v spojení s ustanovením § 151 ods. 1 veta prvá OSP tak, že úspešnému navrhovateľovi v odvolacom konaní náhradu trov tohto konania nepriznal, pretože si žiadne trovy odvolacieho konania neuplatnil.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.